

ASPECTE JURIDICO-PRACTICE DE DETERMINARE A VALORII ÎN VAMĂ A MĂRFURILOR

Anișoara COVALCIUC

CZU: 339.543:657.478.2(478)

anisoara.covalciuc@mail.ru

The applicative value includes the results of the study, practical conclusions, useful references and scientific recommendations to improve the legal regulation of customs value determination, to solve practical problems regarding the law enforcement in the process of identifying and controlling customs value, can also be used to develop new tools in practical regulatory application, but also in the process of teaching and continuing new initial research.

Actualitatea temei. Printre cele mai semnificative subiecte în cadrul ramurii de Drept Vamal este valoarea în vamă a mărfurilor, deoarece în momentul trecerii peste frontiera vamală, indiferent de regimul vamal ales, urmează a fi aplicate prevederile vamale și o importanță deosebită în acest context constituie anume procedura de încasare a plăților vamale, denumite în legislația națională „drepturi de import/export”, calculate în baza valorii în vamă a mărfii, care reprezintă o noțiune distinctă de valoare a mărfii în sens comercial sau civil, proprie numai domeniului vamal.

Problema științifică importantă soluționată în domeniu constă în demonstrarea importanței valorii în vamă, în cadrul dreptului vamal național pentru teoreticieni și practicieni.

Scopul și obiectivele determinării valorii în vamă a mărfurilor constau în cercetarea complexă a problemei la aplicarea metodelor de determinare a valorii în vamă la importul mărfurilor în Republica Moldova, examinarea litigiilor apărute la stabilirea valorii în vamă [2, 3], precum și analiza procedurii de declarare a valorii în vamă. O atenție deosebită este acordată conceptului de valoare în vamă a mărfurilor, stabilirea drepturilor și obligațiilor declarantului și autorităților vamale, identificarea litigiilor apărute la determinarea valorii în vamă, analiza metodelor de stabilire a valorii mărfurilor, precum și aspectelor comparative privind determinarea valorii în vamă în contrapondere cu standardele europene [4, Cap. III].

Valoarea aplicativă înglobează rezultatele studiului, concluziile practice, repere utile în vederea reglementărilor legale, precum și recomandările științifice în vederea îmbunătățirii mecanismului de reglementare juridică a determinării valorii în vamă, la soluționarea problemelor practice privind aplicarea legii în procesul identificării și controlului valorii în vamă, de asemenea mai pot fi utilizate la elaborarea de noi instrumente în aplicarea practică de reglementare, dar și în procesul de predare și de continuare a cercetărilor inițiale noi. Cercetarea a fost realizată prin aplicarea metodei

logice de cunoaștere (analiză, sinteză și deducție), precum și prin interpretarea logică a normelor de drept. Materialul utilizat este constituit din lucrări științifice, legislația autohtonă, precum și din alte surse [4, 5].

Concluziile referitoare la metodica stabilirii valorii în vamă a mărfurilor, aceasta este cuprinsă în Capitolul IV al Legii cu privire la tariful vamal. Art.10 al Legii menționate prevede că valoarea în vamă a mărfii introduse pe teritoriul vamal se determină prin următoarele metode: **1)** în baza valorii tranzacției cu marfa respectivă ori în baza prețului efectiv plătit sau de plătit; **2)** în baza valorii tranzacției cu marfă identică; **3)** în baza valorii tranzacției cu marfă similară; **4)** în baza costului unitar al mărfii; **5)** în baza valorii calculate a mărfii; **6)** prin metoda de rezervă [4, art. 10].

Astfel, principala metodă de determinare a valorii în vamă este valoarea tranzacțională a mărfurilor importate. Această valoare nu este pur și simplu prețul folosit, ci prețul care este plătit sau de plătit de către cumpărător, cu ajustările necesare în funcție de sumele care se adaugă sau se scad. Plata nu trebuie să fie făcută obligatoriu în bani, ea putând fi efectuată prin scrisori de credit sau instrumente negociabile. Susținem aceste formulări și considerăm corectă aplicarea acestei metode ca una de bază la stabilirea valorii mărfii în vamă, dar urmează a lua în considerare toate componentele suplimentare incluse în prețul mărfii. Cumulativ, legislația Republicii Moldova stabilește că la determinarea valorii în vamă a mărfii, în baza valorii tranzacției cu marfa respectivă ori în baza prețului efectiv plătit sau de plătit, în valoarea tranzacției se includ următoarele componente în cazul în care nu au fost incluse anterior în valoarea mărfii. Considerăm corect de a fi incluse toate aceste cheltuieli în valoarea mărfii, deoarece sunt cheltuieli care modifică real valoarea acesteia și în mod obligatoriu urmează a fi încasate drepturile de import și export și din sumele respective. În caz contrar, perceperea drepturilor de import și export se va efectua dintr-o valoare subapreciată, fapt ce ar duce la micșorarea veniturilor în bugetul de stat și la crearea unor condiții de eschivare de la plata acestor obligații vamale [1, 4, 5].

În cazul în care valoarea în vamă nu poate fi determinată în baza valorii tranzacției, succesiv se va aplica metoda determinării valorii în vamă a mărfii în baza valorii tranzacției cu *marfă identică* (**metoda 2**), iar când nu este posibilă nici aplicarea metodei respective, se va folosi metoda în baza valorii tranzacției cu *marfă similară* (**metoda 3**). Evidențiem faptul că numai mărfurile produse în aceeași țară, în care sunt produse mărfurile de evaluat, pot fi luate în considerare ca identice sau similare cu aceste mărfuri. Precizăm că mărfurile produse de alte persoane decât cele care au produs mărfurile de evaluat nu sunt luate în considerare decât dacă nu există mărfuri identice sau similare, produse de producătorul mărfurilor de evaluat. Susținem opinia prin care mărfurile care încorporează sau comportă lucrări de inginerie, de studii de artă și design ori de planuri sau schițe executate în țara de import nu sunt considerate mărfuri identice sau similare. Metoda determinării valorii în vamă a mărfii în baza valorii tranzacției cu marfă identică sau similară se aplică în cazul când marfa identică sau similară: este vândută pentru a fi introdusă pe teritoriul Republicii Moldova; este introdusă concomitent sau cu cel mult 90 de zile înainte de introducerea mărfii care

urmează a fi evaluată; este introdusă aproximativ în aceeași cantitate și/sau în aceleași condiții comerciale.

Însă pot apărea situații în care este imposibil a folosi valoarea tranzacției sau, în general, o astfel de valoare lipsește. În asemenea cazuri, se aplică alte metode prevăzute de Legea cu privire la tariful vamal, și anume, **metoda 4 sau 5**. Aplicarea acestor metode poate fi efectuată în orice consecutivitate la dorința declarantului. Menționăm că situația respectivă se explică prin faptul că aceste două metode prezintă anumite dificultăți în aplicarea lor practică. Concluzionăm că la baza aplicării **metodei 4** stă alegerea prețului conform căruia mărfurile sunt vândute în Republica Moldova, adică se are în vedere atât valoarea tranzacției cu marfa respectivă, cât și valoarea tranzacției cu marfa identică sau similară.

Următoarea metodă după consecutivitate este **metoda 5**, concluzionăm că pentru determinarea valorii în vamă a mărfurilor, conform metodei numite, este necesară informația referitoare la cheltuielile de producție, care poate fi găsită numai în afara țării de import. Metodele de evaluare analizate mai sus ne dau posibilitatea determinării valorii în vamă a mărfurilor, însă pot să apară situații când niciuna dintre metodele respective nu poate fi aplicată. Anume pentru astfel de situații este destinată **metoda 6** (de rezervă) care prevede că „în cazul în care valoarea în vamă a mărfii nu poate fi determinată prin aplicarea metodelor specificate *supra*, aceasta se determină pe baza datelor disponibile pe teritoriul vamal, prin mijloace rezonabile, compatibile cu principiile și dispozițiile generale ale art. VII din Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT) [1, art. 7]. Evidențiam că la aplicarea metodei de rezervă, declarantul poate cere de la organul vamal informația deținută referitoare la prețurile orientative la mărfurile supuse evaluării și o poate folosi pentru stabilirea valorii în vamă a mărfurilor. Așadar, deși metoda 6 se numește de „rezervă”, în practică ea se folosește mai des decât oricare dintre metodele 2-5, fiind depășită numai de prima metodă. Aceasta se întâmplă pentru că, în majoritatea cazurilor, organele vamale nu dispun permanent de informație suficientă referitoare la prețul mărfurilor identice sau similare și la valoarea de producție sau la structura costului unitar al mărfurilor realizate pe teritoriul Republicii Moldova.

Recomandări: Valoarea în vamă a mărfii care se folosește pentru calcularea drepturilor de import/export la trecerea lor peste frontiera vamală se formează într-o anumită etapă de circulație a mărfii și include ajustările specifice acestei etape (cheltuieli de transport, de asigurare, costul containerelor, ambalajului etc.) [1, art. 7]. După cum știm, plățile vamale constituie o parte destul de importantă a părții de venit din bugetul de stat, de aici reiese și necesitatea stabilirii unor reguli stricte de determinare a bazei de calcul pentru plățile vamale – a valorii mărfii în vamă. *Valoarea în vamă reprezintă un instrument pe care statul îl poate folosi ca regulator în aspectul veniturilor obținute dar totodată și o pârghie în cadrul administrării vamale.*

Referințe:

1. Acordul General pentru Tarife și Comerț (G.A.T.T.), 30 octombrie 1947. În vigoare din: 01 ianuarie 1948. [Accesat 30.06.2022]. Disponibil: www.moldlex.md

-
2. Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149-XIV din 20.07.2000. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, ediție specială, 01.01.2007.
 3. Noul Cod vamal al Republicii Moldova nr. 1149-XIV din 20.07.2000. În vigoare din: 01.01.2023.
 4. Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380-XIII din 20.11.97. Republicat: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, ediție specială, 01.01.2007.
 5. ȚURCAN, P. *Reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export*. Monografie. Chișinău: Tipografia „Print-Caro”, 2016. 145 p.

Recomandat
Pavel ȚURCANU, dr., conf.univ.